

Streszczenie decyzji Komisji

z dnia 5 marca 2008 r.

uznającej koncentrację za zgodną ze wspólnym rynkiem oraz z funkcjonowaniem Porozumienia EOG

(Sprawa COMP/M.4747 — IBM/Telelogic)

(Jedynie wersja w języku angielskim jest autentyczna)

(2008/C 195/05)

W dniu 5 marca 2008 r. Komisja przyjęła decyzję w sprawie połączenia przedsiębiorstw na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw, a w szczególności jego art. 8 ust. 1. Nieopatrzoną klauzulą poufności wersję pełnego tekstu decyzji w autentycznym języku postępowania oraz w językach roboczych Komisji można znaleźć na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji, pod następującym adresem:

http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html

1. WPROWADZENIE

1. W dniu 29 sierpnia 2007 r. zgodnie z art. 4 rozporządzenia (WE) nr 139/2004 („rozporządzenie w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw”) i po odesłaniu sprawy zgodnie z art. 4 ust. 5 tego rozporządzenia, Komisja otrzymała zgłoszenie planowanej koncentracji, w wyniku której przedsiębiorstwo International Business Machines Corporation („IBM”) przejmuje w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Rady kontrolę nad całym przedsiębiorstwem Telelogic AB („Telelogic”), w drodze zakupu udziałów.
2. Po zbadaniu zgłoszenia Komisja stwierdziła w dniu 3 października 2007 r., że przedmiotowa transakcja budzi poważne wątpliwości co do zgodności ze wspólnym rynkiem i funkcjonowaniem Porozumienia EOG. W związku z tym Komisja wszczęła postępowanie zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. c) rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw.

2. STRONY

3. **IBM** („strona zgłaszająca”) to amerykańska firma zajmująca się na skalę światową opracowywaniem, produkcją oraz wprowadzaniem na rynek różnego rodzaju produktów informatycznych, oprogramowania i świadczeniem usług w tej dziedzinie.
4. **Telelogic** to szwedzka spółka, zajmująca się opracowywaniem oraz sprzedażą narzędzi do opracowywania oprogramowania (⁽¹⁾).

3. ODESŁANIE SPRAWY ZGODNIE Z ART. 4 UST. 5

5. Dnia 28 czerwca 2007 r. Komisja otrzymała od strony zgłaszającej wniosek o odesłanie sprawy na mocy art. 4 ust. 5 rozporządzenia WE w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw. Ze względu na fakt, iż zgłoszona koncentracja może być oceniana przez 10 różnych państw członkowskich na mocy krajowych przepisów z zakresu konku-

rencji, a żadne z państw członkowskich nie zgłosiło sprzeciwu wobec wniosku o odesłanie sprawy do Komisji, w decyzji stwierdzono, że transakcja ta ma wymiar wspólnotowy.

4. WŁAŚCIWE RYNKI

4.1. Właściwy rynek produktowy

6. Proponowana transakcja ma wpływ na rynek narzędzi do opracowywania oprogramowania. Narzędzia do opracowywania oprogramowania służą do tworzenia nowych i rozwoju istniejących aplikacji komputerowych. Zarówno IBM jak i Telelogic są dostawcami tego typu narzędzi.
7. W poprzedniej decyzji Komisja pozostawiła otwartą kwestię, czy faktycznie istnieje ogólny rynek narzędzi do opracowywania oprogramowania, czy też w ich zakresie należałoby wyodrębnić specyficzne rynki produktowe.
8. W decyzji przyjęto, że właściwymi rynkami produktowymi, na które proponowana transakcja może mieć znaczący wpływ pod względem konkurencji, są:
 - rynek narzędzi do modelowania aplikacji (ang. *Modelling tools*), w ramach którego można następnie wyodrębnić narzędzia w języku UML (⁽²⁾) i innych językach, narzędzia do aplikacji informatycznych i narzędzia do oprogramowania systemowego oraz dla różnych grup użytkowników;
 - rynek narzędzi do zarządzania wymaganiami (ang. *Requirements Management tools*), w ramach którego można następnie wyodrębnić narzędzia do aplikacji informatycznych i narzędzia do oprogramowania systemowego oraz dla różnych grup użytkowników.
9. Jednakże ze względu na zróżnicowany charakter narzędzi do modelowania aplikacji i narzędzi do zarządzania wymaganiami, do celów oceny wpływu proponowanej transakcji na konkurencję definicje obu rynków produktowych mogą służyć jedynie jako szerokie ramy.

(¹) Czasami Telelogic i IBM będą wspólnie określane jako „strony”.

(²) UML (Ujednolicony Język Modelowania) to ogólny, otwarty i standardowy język do modelowania.

4.2. Właściwe rynki geograficzne

10. Szczegółowa analiza wykazała, że za wyjątkiem dostosowań do wymogów językowych, narzędzia do modelowania aplikacji i narzędzia do zarządzania wymaganiami oferowane przez dostawców są takie same na całym świecie, a klienci mają tendencję do kupowania takich samych produktów do różnych wydziałów i działów swoich przedsiębiorstw, niezależnie od położenia geograficznego.
11. W niniejszej sprawie decyzja pozostawia otwartą dokładną definicję właściwych rynków geograficznych, jako że wnioski z oceny wpływu planowanej transakcji na konkurencję pozostają bez zmian, niezależnie czy rozpatruje się rynek w ujęciu światowym czy europejskim.

5. OCENA WPŁYWU NA KONKURENCJĘ

12. W decyzji o wszczęciu postępowania rozpatrywano trzy następujące teoretyczne możliwości negatywnego wpływu: (i) jednostronne podwyżki cen; (ii) mniejsze zachęty dla innowacyjności oraz (iii) gorsza kompatybilność narzędzi do oprogramowywania.

5.1. Jednostronne podwyżki cen

13. W przypadku narzędzi do modelowania aplikacji, analitycy firmy Gartner oceniają, iż łączne „udziały” stron w rynku wynoszą 68 % na rynku ogólnosiwiatowym (IBM: 48 % i Telelogic: 20 %) i 69 % na rynku europejskim (IBM: 45 % oraz Telelogic: 25 %). Według dostarczonych przez IBM poprawionych danych, dotyczących udziałów w rynku, jednostka powstała po połączeniu osiągnęłaby łączny udział w światowym rynku narzędzi do modelowania aplikacji na poziomie (30–40) %.
14. W przypadku narzędzi do zarządzania wymaganiami, analitycy firmy Gartner oceniają, iż łączne „udziały” stron w rynku wynoszą 62 % na rynku ogólnosiwiatowym (IBM: 25 % i Telelogic: 37 %) i 65 % na rynku europejskim (IBM: 22 % oraz Telelogic: 43 %). Według dostarczonych przez IBM poprawionych danych, dotyczących udziałów w rynku, jednostka powstała po połączeniu osiągnęłaby łączny udział w światowym rynku narzędzi do zarządzania wymaganiami na poziomie (20–30) %.
15. Szacunki sporządzone przez firmę Gartner wydają się zawyżone, jednak te dostarczone przez IBM także nie wydają się całkowicie poprawne, jako że zbyt nisko oceniono wartość dochodów własnych, jakie strony czerpią z tytułu posiadanych licencji, a zbyt wysoko — znaczenie drobnych sprzedawców. W decyzji Komisja przyjęła, że łączny udział stron w rynku ogólnosiwiatowym wynosi (30–40) % w przypadku narzędzi do modelowania aplikacji (lub (50–60) %, jeśli pod uwagę brane są jedynie narzędzia w języku UML), a w przypadku narzędzi do zarządzania wymaganiami — (20–30) %.
16. Jednakże ze względu na zróżnicowany charakter narzędzi do modelowania aplikacji i narzędzi do zarządzania wymaganiami, przy posługiwaniu się udziałami w rynku jako bezpośrednim miernikiem siły rynkowej w omawianym przypadku należy zachować szczególną ostrożność. Ze względu na powyższe, potencjalny negatywny wpływ transakcji na konkurencję został przede wszystkim oceniony pod względem możliwości zastąpienia produktu innym produktem.
17. Analiza funkcjonalna narzędzi do modelowania aplikacji i narzędzi do zarządzania wymaganiami firm Telelogic i IBM potwierdziła, że narzędzia tych firm zasadniczo się różnią.

Ze względu na swoje specyficzne cechy i zastosowania, narzędzia do modelowania aplikacji i narzędzia do zarządzania wymaganiami firmy Telelogic bardziej nadają się dla użytkowników oprogramowania systemowego niż dla użytkowników aplikacji informatycznych. Z drugiej strony, porównując cechy i zastosowania narzędzi do modelowania aplikacji i narzędzi do zarządzania wymaganiami szczególnie interesujące dla programistów komputerowych, dochodzi się do przeciwnych wniosków — to narzędzia IBM bardziej nadają się dla użytkowników aplikacji informatycznych niż narzędzia firmy Telelogic.

18. Odmienny typ klientów każdej ze spółek także potwierdza, że zastosowania i przeznaczenie handlowe narzędzi do modelowania aplikacji i narzędzi do zarządzania wymaganiami obu firm różnią się. Klienci firmy Telelogic wywodzą się głównie z sektorów, w których przede wszystkim stosuje się oprogramowanie systemowe, takich jak przemysł lotniczy i kosmonautyczny, przemysł obronny, komunikacja i przemysł samochodowy. Klienci IBM natomiast skupieni są głównie w sektorze informatycznym, finansowym i administracji publicznej.
19. W trakcie gruntownego dochodzenia, w ramach którego trzykrotnie wysłano szczegółowe wnioski o dostarczenie informacji, przeprowadzono wywiady z klientami i konkurentami oraz podjęto analizę korzyści/strat, stwierdzono, że narzędzia do modelowania aplikacji i narzędzia do zarządzania wymaganiami firmy Telelogic nie mogą być uważane za bliskie substytuty narzędzi do modelowania aplikacji firmy IBM.
20. Nawet jeśli niektórzy klienci mogliby uważać produkty oferowane przez Telelogic i IBM za (dość) bliskie substytuty dla niektórych zastosowań, ograniczona liczba przypadków, w których dochodziłoby do takich sytuacji, nie pozwoliłaby nowopowstałej jednostce podwyższyć ceny po połączeniu. Ze względu na obecność na rynku dość dużej grupy dostawców narzędzi do modelowania aplikacji i narzędzi do zarządzania wymaganiami, których zastosowania są zbliżone do zastosowań narzędzi firm IBM i Telelogic, taka podwyżka cen byłaby nieopłacalna. Z kolei fakt, że decyzja o udzieleniu zamówienia (w szczególności w przypadku dużych ilości) jest często podejmowana w ramach procedury w rodzaju procedury przetargowej, powoduje, że udziały jakie firmy IBM i Telelogic mogą posiadać w rynku, nie mają dużego znaczenia.

5.2. Mniejsze zachęty dla innowacyjności

21. W decyzji o wszczęciu postępowania zaznaczono, że niektórzy klienci wyrazili obawy, iż bezpośrednią konsekwencją zaniku rzeczywistej konkurencji na rynku narzędzi do modelowania aplikacji i narzędzi do zarządzania wymaganiami, który byłby wynikiem proponowanej koncentracji, będzie spadek innowacyjności. Dlatego też w trakcie gruntownego dochodzenia Komisja zbadała czy zachęty do innowacji oferowane przez połączone IBM/Telelogic byłyby mniejsze w stosunku do zachęt oferowanych oddzielnie przez IBM i Telelogic (np. w przypadku braku zgłoszenia transakcji).
22. W czasie gruntownego dochodzenia stwierdzono jednakże, że to nie konkurencja między IBM a Telelogic była głównym motorem innowacji w ostatnich latach. Innowacje w sektorze narzędzi do opracowywania oprogramowania wywoływane były przede wszystkim potrzebami klientów jak również wyższymi standardami UML.

23. Ponadto, jak wykazano powyżej w stosunku do narzędzi do modelowania aplikacji i narzędzi do zarządzania wymaganiami, produkty oferowane przez IBM i Telelogic nie są bliskimi substytutami, ponieważ z reguły skierowane są one do innego rodzaju klientów i spełniają inne rodzaje potrzeb. Dlatego też zanik konkurencji między IBM i Telelogic, który byłby wynikiem proponowanej transakcji, nie spowodowałby wyeliminowania głównych czynników innowacyjności na rynkach narzędzi do modelowania aplikacji i narzędzi do zarządzania wymaganiami.
24. Dlatego też w decyzji stwierdzono, że mało prawdopodobne jest, aby w najbliższej przyszłości proponowana transakcja spowodowała spowolnienie tempa innowacyjności na rynkach narzędzi do modelowania aplikacji i narzędzi do zarządzania wymaganiami.

5.3. Gorsza kompatybilność narzędzi do oprogramowania

25. Decyzja o wszczęciu postępowania dała podstawy do obaw o spadek gotowości jednostki powstałej w wyniku połączenia do dostarczania otwartych interfejsów, kompatybilnych z narzędziami do opracowywania oprogramowania innych producentów. W szczególności jeden konkurent stron (Microsoft) argumentował, że nowopowstała jednostka byłaby w stanie uniemożliwić swoim konkurentom dostęp do rynków (lub segmentów rynków) oprogramowania z zakresu zintegrowanego środowiska programistycznego (ang. *Integrated Development Environments, IDE*),

narzędzi do zarządzania zmianami oraz konfiguracją oprogramowania (ang. *Software Change and Configuration Management, SCCM*), oraz oprogramowania dla serwerów aplikacji na platformach (ang. *Application Server Software Platforms, ASSP*) i mogłaby być do tego skłonna.

26. W decyzji stwierdzono jednak, że charakter rynków narzędzi do modelowania aplikacji i narzędzi do zarządzania wymaganiami, zwłaszcza wysokiej jakości narzędzi na tych dwóch rynkach, wyklucza, że tego typu strategia zamknięcia dostępu mogłaby się powieść. O ile zatajenie protokołów komunikacyjnych i formatów plików w celu uniemożliwienia kompatybilności z narzędziami stron trzecich przez IBM byłoby technicznie możliwe, nowopowstała jednostka nie byłaby gotowa zaangażować się w tego typu strategię, jako że potencjalne koszty znacznie przewyższałyby potencjalne korzyści.

6. WNIOSEK

27. Komisja stwierdza w decyzji, że proponowana koncentracja nie budzi obaw o naruszenie zasad konkurencji, w wyniku którego w znacznym stopniu utrudniona zostałaby skuteczna konkurencja na wspólnym rynku lub jego znaczącej części. Komisja zamierza zatem uznać koncentrację za zgodną ze wspólnym rynkiem oraz z funkcjonowaniem Porozumienia EOG, zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw oraz art. 57 Porozumienia EOG.